

SKISSEPROSJEKT for
**FREDVANGLEIRA
NATURPARK**

FLAKSTAD KOMMUNE

• FEBRUAR 2015 •

INDEX

Intro til prosjektet	3
Utredningsområdet	5
Landskapsanalyse	6
Konklusjon av landskapsanalyse	11
Konklusjonsdiagram	12
Stiene knyttes sammen	13
Områdeplan	14
Bro	15
Tursti	16
Perspektiv	17

Flakstad kommune arbeider for en revitalisering av tettstedet Fredvang. Som en del av dette arbeidet ønsker kommunen å se på muligheten for å utvikle en naturpark i tilknytning til stedet. Naturparken skal baseres på Fredvangs iboende kvaliteter, både når det gjelder natur- og kulturverdier. Naturparken skal tilby muligheter for opplevelse av dyrelivet på Fredvang og rekreasjon generelt. Den skal inneholde en universelt utformet turvei og en bro som forbinder Fredvangleira med tettstedet Fredvang. Kommunen ønsker å se på muligheten for å utforme broen som en terskel slik at det blir et konstant vannspeil i Fredvangleira. Målet med dette er gjøre Fredvangleira tilgjengelig for padlere og samtidig oppnå et mer estetsisk landskap.

I forbindelse med skissearbeidet har Flakstad kommune v/ Kurt Atle Hansen engasjert stein hamre arkitektkontor as

for å lage et skisseprosjekt for Fredvangleira naturpark. Skisseprosjektet inneholder en overordnet landskapsanalyse som grunnlag for utforming. På bakgrunn av ønskene fra Flakstad kommune og landskapsanalysen er det tegnet et skisseprosjekt for naturparken.

Naturparken skal inneholde følgende:

- A En universelt utformet turvei.
- B En bro som forbinder Draugenplassen, Fredvangleira og tettstedet Fredvang.
- C En terskel som skaper et permanent vannspeil nord for broen.
- D God tilrettelegging for fugletitting og naturopplevelse.

Prinsipper/ mål for utforming:

1. eksisterende naturverdier skal bevares og tilgjengeliggjøres.
2. tilgjengelighet for alle.
3. beskyttelse mot vær og vind.
4. Landskapets karakter skal bevares og forsterkes.
5. Prosjektet skal legge til rette for gode sanseopplevelser.

Følgende premisser er lagt til grunn i arbeidet:

- Alle tegningene er skisser. Det er nødvendig å gjøre nøyaktige målinger av terreng, flo og fjære for å kunne prosjektere brokonstruksjon og riktige høyder på en universelt utformet veg.
- Molo i sør er skissert inn i planforslaget basert på planutkast fra Asplan Viak as. Plassering er ikke nøyaktig.

Ramberg

E 10

Fredvangleira naturpark

Å

UTREDNINGSOMRÅDET

Hovedområde for landskapsanalysen. Fredvangleira

Utvidet område for landskapsanalysen. Kommenteres under enkelte temaer

EINANGSVATNET

Landskap og topografi

Fredvangleira ligger på nordspissen av Moskenesøy, innerst i Hovdanvika. Øst for planområdet ligger Børhesten, en mindre fjelltopp på 211 meter over havet. Børa avgrensner området i vest. Øst for planområdet ligger Austberget og omkringliggende koller. Disse terrengformene avgrensner planområdet mot nord og skjerner Fredvangleira mot storhavet.

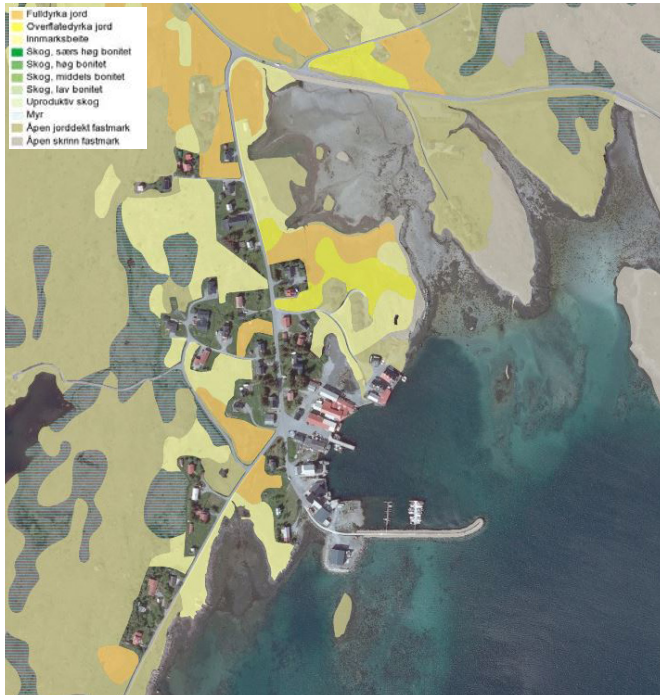
Selve planområdet er tilnærmet flatt og består av hav-, og strandflater samt noe jordbruksareal med mindre knauser og koller. Terrengen heller slakt mot havet i sør.

Variasjonen mellom flo og fjære er stor, og planområdet veksler mellom å være nesten helt tørrlagt til å være dekket av vann. Denne variasjonen utgjør et karakteristisk trekk ved landskapsbildet i planområdet.

I større skala avgrensnes planområdet visuelt av fjellmassivene i sør. Disse fjellene er betydelig høyere og mer markerte enn de nærmeste kollene og terrengformene omkring Fredvangleira og bidrar derfor sterkt til å definere opplevelsen av landskapet i og omkring planområdet.

Konklusjon analyse:

Terrengen i planområdet er sårbart for store landskapsinngrep. Store konstruksjoner vil lett kunne endre landskapsets karakter da dette vil medføre store endringer i et tilnærmet flatt område. Den store variasjonen mellom flo og fjære er et karakteristisk trekk og endring av dette må gjøres slik at naturverdier ikke forringes.

Arealbruk og vegetasjon

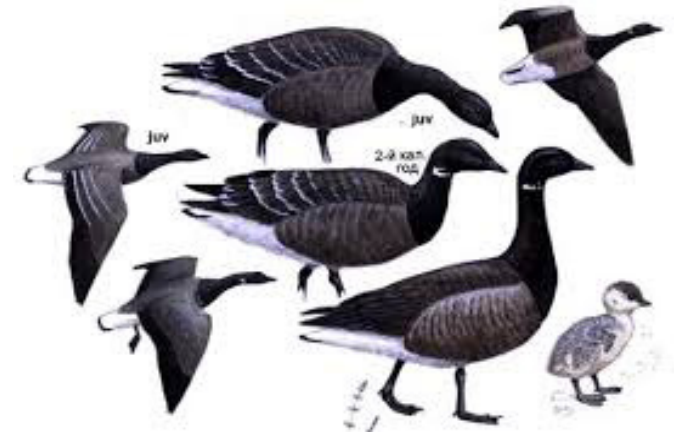
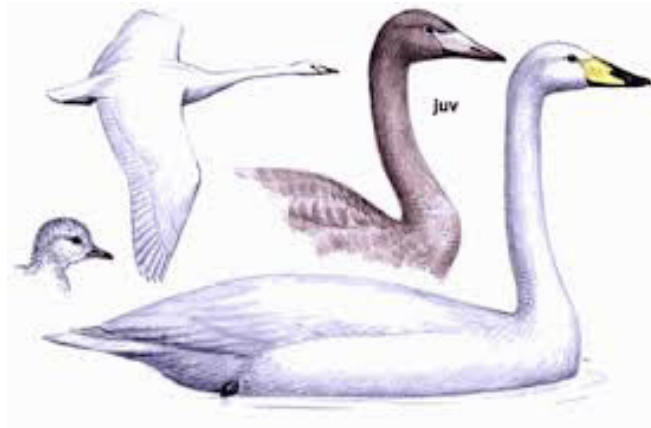
Vestsiden av Fredvangleira består av godt utviklet strandeng. Strandengen er avhengig av periodevis oversvømmelse for å ha et konkurransefortrinn mot andre planter. Naturtypen finnes få andre steder i kommunen, og er sjelden i regional sammenheng. Nærmere veien mot vest finnes gressmarker som ikke tåler saltvann. For øvrig består området av landbruksarealer med en variasjon av dyrkbar mark og beiteområde for gjess og andre fuglearter. (Kilde: Forprosjekt, James Wilson, 2013). Generelt er vegetasjonen lav og terrengformene lett synlige.

Det går en kraftledning over området. Denne planlegges fjernet eller omlagt i jordkabel og vil derfor ikke omtales nærmere.

Øst for Fredvangleira ligger Draugenplassen, en etablert rasteplass. Langs øst-, vest- og nordsiden ligger veier med til tider stor trafikk både av myke og harde trafikanter.

Konklusjon:

Vegetasjonen i Fredvangleira er karakteristisk for denne naturtypen og gir området mye av sitt særpreg. Spesielt sårbar er tidevannssonen med strandeng. Denne er vanskelig å reetablere om den ødelegges. Lenger sør i planområdet, mot bebyggelsen, er vegetasjonen mindre sårbar og tåler i større grad inngrep uten at landskapsbildet forringes.

Dyrelivet

Fredvangleira er kjent for sitt rike fugleliv og er et karakteristisk trekk ved naturen og landskapet i Fredvangleira. Dette skyldes variasjonen mellom flo og fjære og den spesielle vegetasjonen og mudderbunnen som oppstår som følge av dette. Det er blitt samlet informasjon om fuglelivet på Fredvang siden 2008, og til tross for at undersøkelsene ikke har vært systematiske danner de et godt bilde av fuglelivet i planområdet.

Det oppdages stadig nye og sjeldne fuglearter på Fredvang, sist mandarinand og halsbåndfluesnapper, og flere rødlistearter er observert i området.

Over vises illustrasjoner av noen av fugleartene som er observert i Frevangleira (Kilde: Forprosjekt, James Wilson, 2013). Det fremgår av forprosjektet til James Wilson (2013) at det ikke bør legges til rette for stor menneskelig aktivitet tett på fuglelivet dersom dette ønskes bevart. Videre fremkommer det at det bør

bevares en randsone av mudder på minst 10 meter mot strandengen for å opprettholde fuglelivet.

Konklusjon:

Fuglelivet på Fredvang representerer en betydelig naturverdi i planområdet og er et viktig premiss for utvikling av en naturpark på Fredvang. Denne kvaliteten er sårbar for menneskelig aktivitet og store endringer i eksisterende habitat, og bør bevares i størst mulig grad.

Kulturminner og kulturverdier

Fredvang har gode landbruksområder og har vært et tradisjonsrikt fiskevær i Lofoten, med opptil 5 fiskemottak. Det er nå kun et fiskebruk i drift, men havna har fortsatt betydelig aktivitet, særlig vinterstid under Lofotfisket (kilde: Folk i husa på Fredvang, 2011). Nåværende og tidligere næringsvirksomhet i og rundt planområdet har stor innvirkning på opplevelsen av landskapet, og har stor kulturverdi i utredningsområdet.

Det ligger flere SEFRAK-registrerte kulturminner innenfor planområdet, og restene etter et gammelt

gårdsbruk er registrert som verneverdig men ikke fredet (kilde:kulturminnesok.no). Det må nevnes at det er knyttet noe tvil til om det registrerte kulturminnet dreier seg om ruinene fra en gård eller restene etter et isbasseng. Dette må utredes nærmere i eventuelt videre arbeid med prosjektet.

Konklusjon:

Kulturverdiene i og rundt planområdet er av stor verdi for opplevelsen av Fredvang naturpark. Disse bør løftes frem som kvaliteter og innarbeides som en del av opplevelsestilbudet i parken.

Stier

Det finnes flere eksisterende stier i planområdet og mange er hyppig brukt. Spesielt populære er gubbe- og kjerringløypa som vises på kartet. I forbindelse med disse stiene har bygda i samarbeid etablert en leirplass ved Børvatnet. Turveien opp til Austberget er også godt brukt.

Konklusjon:

Eksisterende stier i området utgjør et godt utgangspunkt for utvikling av Fredvangleira naturpark. Ved å forbinde eksisterende stier med turveien og moloanlegget via Fredvang vil man oppnå en god forbindelse mellom Draugenplassen og Fredvang og legge til rette for utvidet bruk av naturparken.

Konklusjoner av landskapsanalysen

Her oppsummeres hva som anses som verdifulle landskapselementer i og rundt planområdet, og hvorvidt disse er sårbare for inngrep.

Verdivurderingen er basert på om det aktuelle elementet er sjelden i lokal eller regional sammenheng, og på om elementet spiller en viktig rolle for opplevelsen av landskapsbildet i planområdet.

Sårbarheten vurderes med utgangspunkt i prinsippene og målene for utforming, som er nevnt innledningsvis.

- Strandengen
- Mudderbunnen
- Fuglelivet
- Variasjonen mellom flo og fjære
- Eksisterende terreng
- Eksisterende stinett
- Fiskeværet Fredvang
- Landskapsrommet: Det flate terrenget innefor planområdet og de høye definerende fjellen rundt.

- IKKE SÅRBART, MIDDELS VERDI
- SÅRBART ELEMENT, MIDDELS VERDI
- SÅRBART ELEMENT, HØY VERDI

KONKLUSJONSDIAGRAM

Flora og fauna i Fredvangleira bevares og gjøres mer eksponert.

En terskel sørger for et permanent vannspeil.

Tilrettelegging for aktivitet på sørsiden av brua og ved molo- og rorbuanlegget.

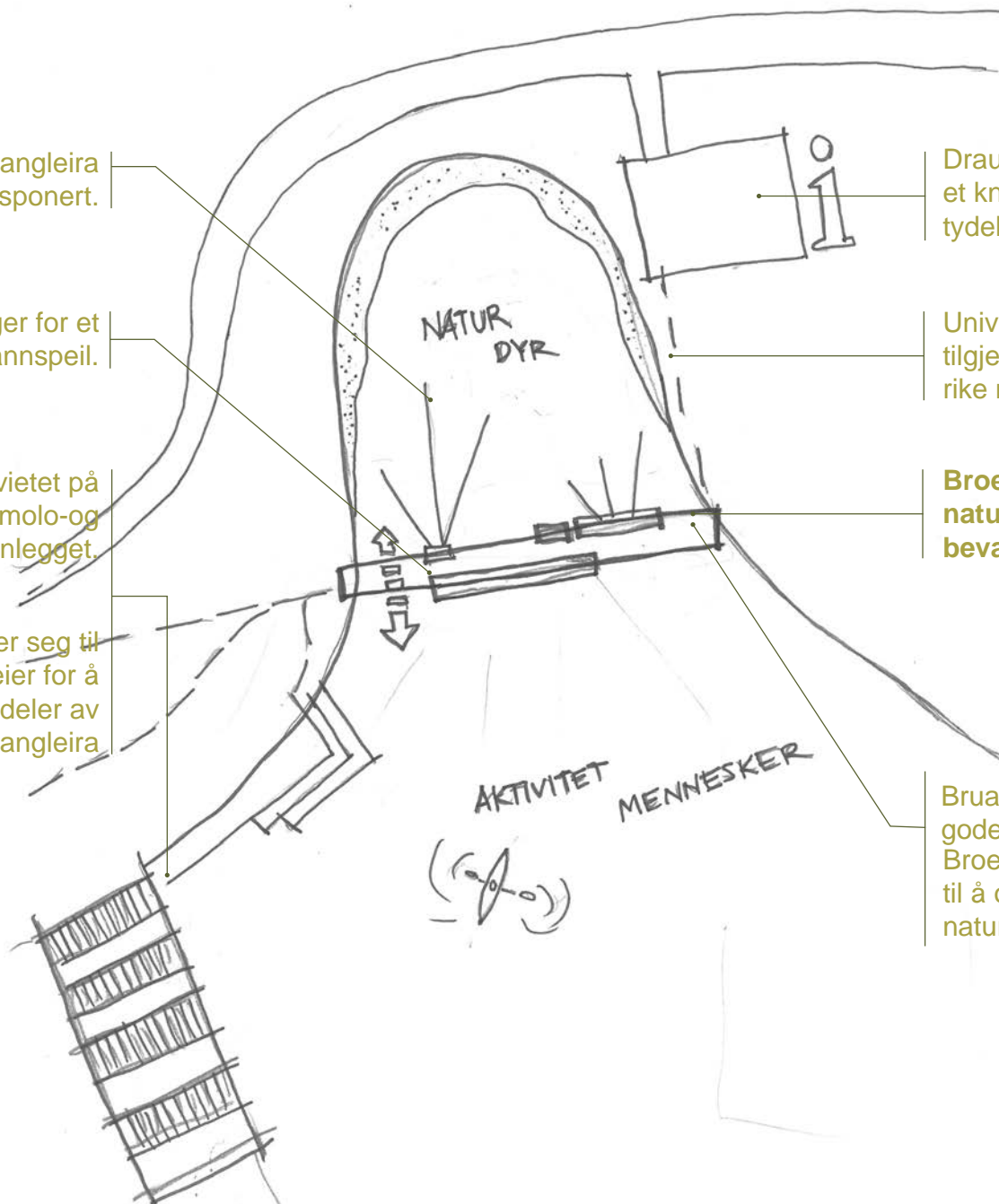
Turveien knytter seg til eksisterende stier og veier for å tilgjengeligjøre øvrige deler av Fredvangleira

Draugenplassen utformes som et knutepunkt for parken, og en tydelig portal til Fredvang.

Universelt utformet brygge sikrer tilgjengelighet og nærhet til de rike naturverdiene.

Broen skiller mellom natur <-> kultur bevaring <-> endring

Brua gir ly for vær og vind og gode muligheter for fugletitting. Broen inviterer den besøkende til å oppleve og sanse naturelementene.

Stiene forbindes

Den nye turveien forbinde populære stier slik at hele Fredvang gjøres lettere tilgjengelig for innbyggere og turister. Variasjonen mellom den naturverdiene på fjellet og i Fredavngleira og kulturverdiene i fiskevære skaper en opplevelsesrik turvei. På sikt kan stinettet utvides ytterligere, og nye aktiviteter legges til denne.

EINANGSVATNET

OMRÅDEPLAN

Bryggen, broen & stien

Strandenga og mudderbunnen er perfekt habitat for mange fuglearter. At denne bevares er en viktig forutsetning for etablering av naturparken

Et oppdemmet vannspeil anlegges med en buffer ca 50m fra Strandenga. Bunnen i vannspeilet gjøres noe dypere enn opprinnelig terreng.

Her kan det etableres trimpark, eller andre ønskede fasiliteter.

Turveien bukker seg gjennom englandskapet. En universelt utformet brygge gir tilgjengelighet til vannet.

Broen utgjør et skille mellom den "kultiverte" og den "naturlige" delen av parken.

Brokonstruksjonen skal beskytte mot vær og vind, slik at man kan oppholde seg på broen f.eks for å raste eller å titte på fuglene.

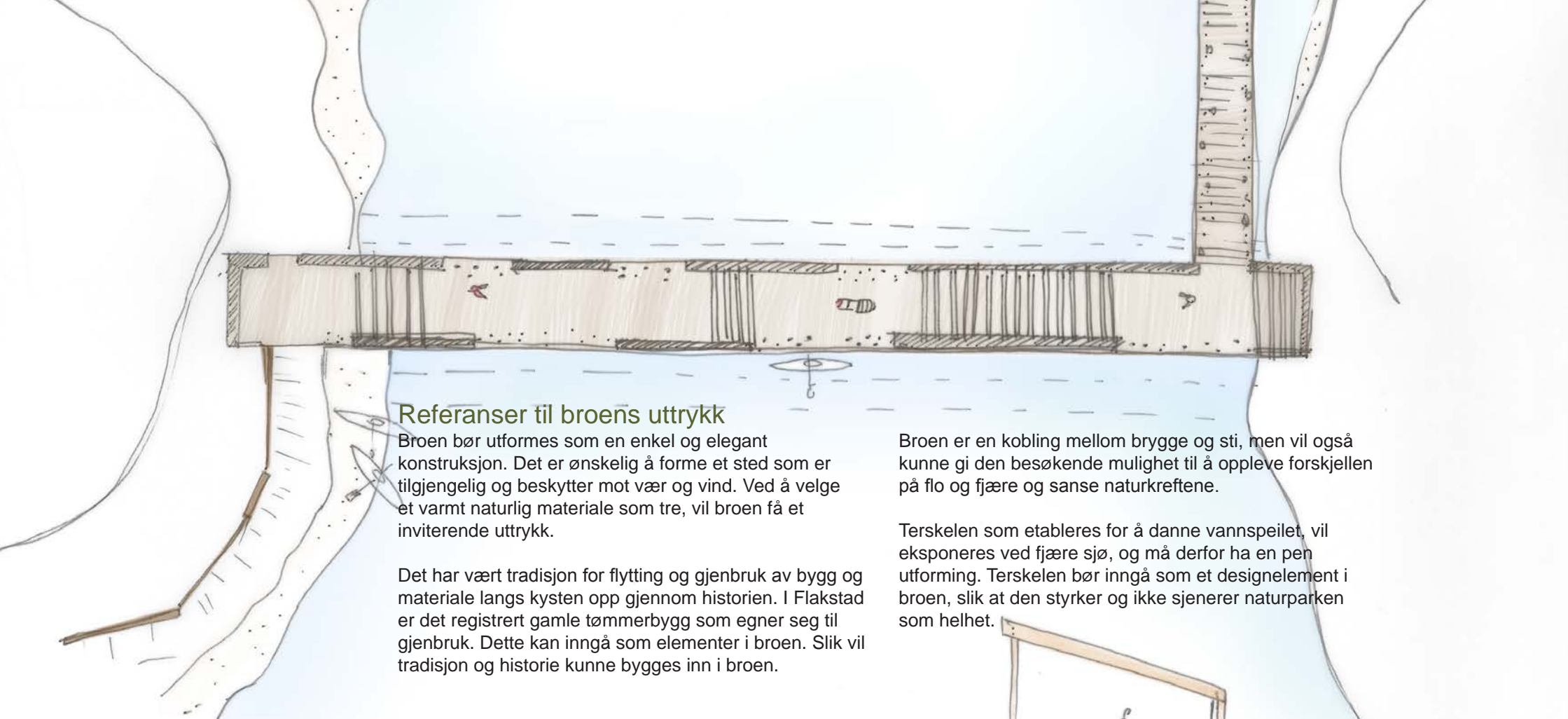
En pent utformet terskel demmer opp vannet, slik at det dannes et vannspeil. Ved fjære blir terskelen synlig. Ved flo sjø vil brua få et svevende "uttrykk"

En konstruert øy skal kompensere for "tapt" mudderbunn.

En bryggekonstruksjon forbereder Draugenplassen med brua. Her kommer man tett på fuglelivet på Fredvang. Konstruksjoner er godt synlig fra veien, og vil vekke oppmerksomheten til forbipasserende.

Draugenplassen utgjør startpunkt for Fredvangleira naturpark. Her finnes informasjon om natur- og kulturverdier samt mulige aktiviteter i området.

En enkel konstruksjon skiller parkeringsarealet fra rasteplassen i vest. Rasteplassen tilbyr ly for vind og vær, og muligheten for å nyte matpakka med vakker utsikt.

Referanser til broens uttrykk

Broen bør utformes som en enkel og elegant konstruksjon. Det er ønskelig å forme et sted som er tilgjengelig og beskytter mot vær og vind. Ved å velge et varmt naturlig materiale som tre, vil broen få et inviterende uttrykk.

Det har vært tradisjon for flytting og gjenbruk av bygg og materiale langs kysten opp gjennom historien. I Flakstad er det registrert gamle tømmerbygg som egner seg til gjenbruk. Dette kan inngå som elementer i broen. Slik vil tradisjon og historie kunne bygges inn i broen.

Broen er en kobling mellom brygge og sti, men vil også kunne gi den besøkende mulighet til å oppleve forskjellen på flo og fjære og sanse naturkreftene.

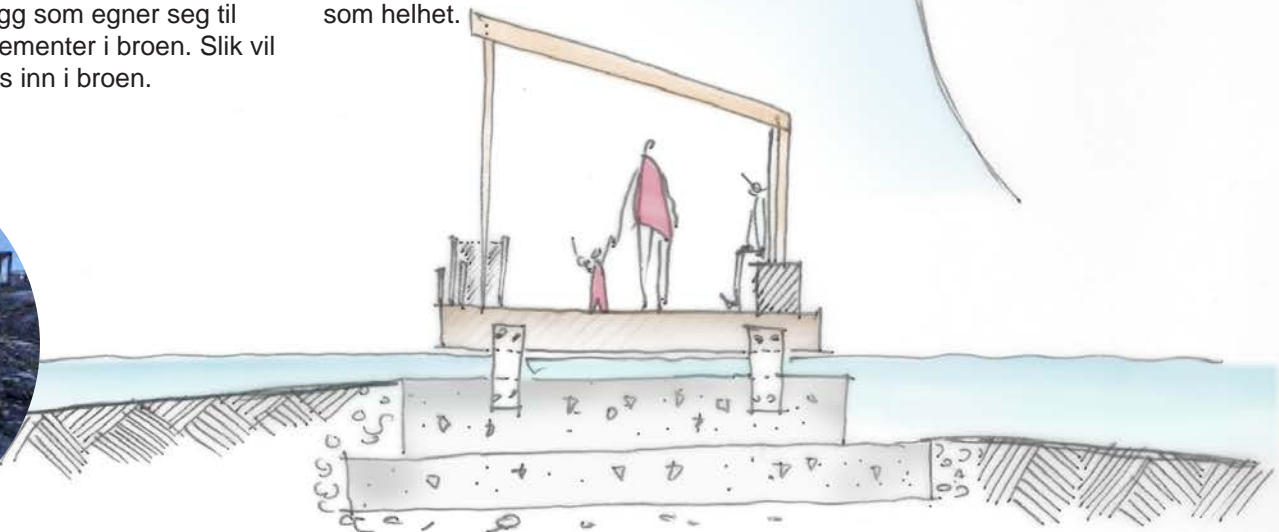
Terskelen som etableres for å danne vannspeilet, vil eksponeres ved fjære sjø, og må derfor ha en pen utforming. Terskelen bør inngå som et designelement i broen, slik at den styrker og ikke sjenerer naturparken som helhet.

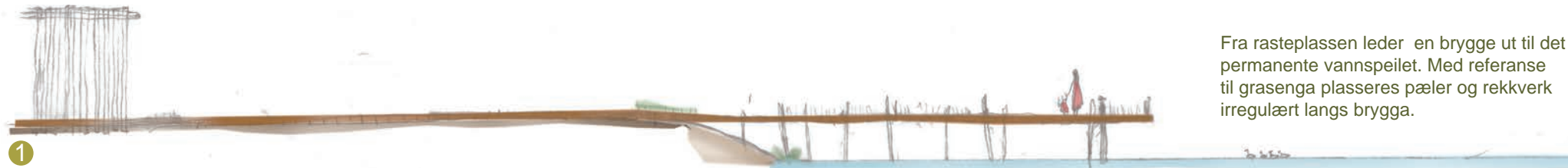
• Torvdalshalsen rasteplass •
Vestvågøy
70°N arkitektur

• Høse bro •
Rintala Eggerson Architects

En enkel skisse til hva "sansebroen" kan være

Turveien utformes med grusdekke og sviller eller annet robust tremateriale (eks. tømmer fra Lensmannsgården). Stedvis utvides dekket av sviller for å gi plass til mindre hvile- og rasteplasser.

